

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo l gld., za pol leta 50 kr. — Naročnino sprejema 1. Krajec v Novem Mestu, dopise pa uredništvo.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za dvostopno petit-vrsto 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

Delajmo!

Naj drevo še tako lepo zeleni, naj ima še tako krasen venec dišečega cvetja — nič ne koristi, ako mu cvet odpade, da ne rodi plodu.

To je resnica nepobitna v naravi, a ravno tako neovrgljiva tudi v нравnem življenju. Kaj koristi lep sklep, kaj najplemenitiši odlok, ako pa mu ne sledi dejanje? Da, dejanje — to je duša življenja.

Kako lepo se je vršil katoliški slovenski shod v Ljubljani, kako smo bili navdušeni, ko so se soglasno sprejeli njegovi sklepi! Se več, kako slovesno se je vršil katoliški shod v Novem Mestu 6. avgusta pretečenega leta; koliko slovenskih mož je prihitelo na vojaško vežbališče poslušat govornike iz Ljubljane in od drugod — kako veliko je bilo tudi tu navdušenje! Bog sam, tako je bilo videti, je kazal, da je reč po njegovej volji, vsaj je vzdržaval dež ravno toliko časa, da smo mogli slavni shod res brez motenja slovesno dovršiti.

PODLISTEK.

Izlet na Bizeljsko.

(Konec.)

Od tod prideva kmalu v vinograd g. Malusa (ekonoma), v katerega sva bila pred vsem namenjena. Tukaj je trsje lepše v vrstah in na prvi pogled še bolj redno. Ta vtis narediti pred vsemi dve sorti, ki se po rodovitosti še posebno odlikujeta, — slankamenka in plavec. Slankamenka je ampelografično znana slavonska sorta posebne rodovitosti. Plavec je izvirno domača bizeljska sorta širocega listja, velicega, belelega, proti solcu rumenega grozdja, z ne prav debelimi, toda gostimi jagodami, jako rodovitna. Na eni sami trti z dvema reznikom smo našli blizu 20 velicih grozdov. Od peronospor je bila ta sorta veliko manj opaljena, ko druge in, dasi je bilo na družih sortah videti dovolj gnjilega grozdja, na tej trti ni bilo nobenega. Tudi daje, kakor splošno zatrjujejo Bizeljci, prav dobro vino, dočim daje slankamenka bolj nizko. Zato tudi Bizeljci to sorto močno po-

Pa naj bode to vže dovolj? Naj ostane res le pri navdušenju, pri lepih besedah in dobrih sklepih? Naj bode-li takrat vsajeno drevo katoliške in slovenske zavesti brez sadu? — To bi nam popolnoma nič ne koristilo. Sklepi morajo preiti v kri, v mozeg drazega naroda našega — le potem bodo imeli kaj koristi.

Za dobro reč navdušeni možje so se poprijeli dela, ali dosti odločno in vstrajno, ne vem, kazala bode bodočnost; pa začelo se je. To je tudi nekaj. Osnoval se je v Novem Mestu pododbor središčnega odbora za II. kat. slovenski shod v Ljubljani, vršil se je kakor smo rekli, res slovesno shod v Novem Mestu; še več, osnovala so se pravila za katoliško slovensko politično društvo v Novem Mestu, katera je slavna vlada vže potrdila. Treba je le še, da se sedaj društvo res konečno popolno osnuje ter jame odločno delovati.

Različne zapreke so reč zadržavale, ali sedaj se je vendar vse vravnalo tako, da bode mogoče tekom tega meseca sklicati znane rodoljube po

žlahtnjujejo. Razun slankamenke in plavca so kot močno rudeče sorte omeniti še belina, zelenika, žlahtnina (spanjol Gutedel), kraljevina, muskat (beli), laški risling črnih, posebno črna lipna in kavščina. Tudi traminec in burgundec sta bila močno obložena ali množine z malimi grozdki pač ne moreta dati. Kot izšolanemu vinorejcu je g. Malusu žal, da ni mogel napraviti čistih nasadov. Dosedaj je bilo Bizeljcem to nemogoče, ker cepičev doma že niso (ali tudi še niso) imeli in so jih mogli od vseh vetrov dobivati. G. Malus se sedaj trudi sorte trt z etiketami zaznamovati. — Vinograd je bil večinoma zeleno požlahtnjen. En kos, kateri je bil nasajen s trtami v rokah požlahtnjenimi, in je še sem in tja kaka trta manjkala. Vinograd je v oddelke (Vipavci pravijo pašnje) razdeljen s poglobljenimi stezami, katere služijo tudi za odtok deževnice.

V času, ko sva vse to proučavala, prišla sta še dva druga izletnika iz Maribora. Tega in še nekaj družih vinogradov, katere nam je g. Malus kot najbolj pri rokah in vredne priporočil, smo odslej skupno ogledavali.

listih in s posebnimi vabili v Novo Mesto, da se ustanovi odbor in društvo prične svoje delovanje. Tu bomo delovali le v smislu slov. kat. shoda v Ljubljani.

Kedo ne vidi, koliko imamo dela? Ako pogledamo samo govore zadnjega shoda v Novem Mestu, vidimo, da nam je delati za pošteno slovensko katoliško organizacijo (to je, da se vredimo in pripravimo za različne volitve, za to, da nam sovražniki ne bodo škodovali veri, narodnosti, sploh našim koristim); delati nam je za to, kako naj se ravna v državnem in deželnem zboru v našo korist — poslanci bodo morali poslušati naš glas, vsaj so voljeni od nas — delati za boljše gospodarske razmere po Dolenjskem.

Gotovo mora to zanimati vsacega, ki ljubi svojo domovino, ki ljubi svoj katoliški slovenski narod.

Nič posebnega, nič izvanrednega ne nameravamo; ne bomo se vlekli za predpravice kacega stanu; ne bomo se prepirali za prazno senco, ne bomo brez vzroka koga napadali — niti netili prepira — marveč hočemo se v novem društvu edino le potegovati za svetinje, ki morajo biti vsacemu Slovencu najdražje — za vero naših očetov, za jezik, katerega so nas učile drage matere naše; hočemo delovati za to, da bodo naši rojaki izobraženi in preprosti, tudi materialno laglje izhajali. Z eno besedo, društvu bode namen, truditi se za pravi časni in večni blagor naših rojakov.

Radi tega upamo, da bomo dobili vsestransko podporo — podporo tudi od njih, ki so morda doslej gledali prvi kat. slovenski shod nekako po strani. Prepričajte se, da ljubimo vsi eni in isti

Najprvo smo od tod prišli v velike vinograde Bizeljske (Fürst Windischgrätzove) grajščine. Od prejšnjega se v bistvu ne razlikuje, le sorte so skoraj še bolj mešane, ker so cepiče od več družih grajščin in bližnjih krajev dobivali. Ker je bilo več nemških in spodnjeavstrijskih, po vinorejskih šolah bolj znanih sort, smo jih mogli več spoznati, posebno še najina novodošla sopotovalca. Ker je ta vinograd bolj na odprtem prostoru, g. Malusov je v nečkastem svetu, ni bilo videti toliko gnjilega grozdja, ko v prejšnjem vinogradu. — Od tam smo šli v g. Tavčarjev vinograd. Ta vinograd je jako velik in lep kos že obdelanega in vsako leto zopet en kos zasadijo. Tu smo imeli priliko videti tudi nasade na mestu požlahtnenih trt (Standortsveredelungen). — Kjer ameriške trte na stalno mesto sadijo in tam požlahtnijo, cepijo trte takrat kadar so že dobro močne. Ako sadijo ključke šele tretje leto, ako pa ukoreničene in je dobra zemlja lahko že drugo. Cepijo pa že bolj kasno, ko že trte odženo mladike, kakor se tudi pri Kurlandovem načinu priporoča, kar je

narod! Prepričajte se, da ga ljubimo istinito! Poskusimo, posvetovajmo se skupno, kako nam je laglje pomagati do prave sreče! Podajmo si roke za skupno delovanje na starej, od prednikov naših kot pravo priznanej podlagi „vera in narod pod avstrijskim žezlom“ — pa dosežemo gotovo zaželjeni uspeh.

Sovražnikov imamo odveč in nas je malo; hočemo-li še svoje slabe moči dalje cepiti?! Ne, rojaki, ne, to nam prinese le pogubo. Zlasti še zadnji dogodki kažejo glasno govoreče: delajmo z združenimi močmi na katoliškej podlagi, da osrečimo mali naš narod.

Nadejamo se, da prihiti obilno naših rojakov k shodu, ki bode definitivno osnoval društvo; nadejamo se tem bolj, da bodo katoliškemu političnemu društvu za Dolenjsko pristopili kot člani vsi zavedni dolenjski rojaki. Bog pomози!

Usmiljeni bratje v Kandiji.

Mnogo želja imamo Dolenjci; pa le malo se nam jih spolni. Obeta se nam še, obeta, ali izvršitve čakamo zastonj. Zadnji čas se nam kaže vendar nekoliko bolj mil. Železnico smo deloma vže dobili, deloma pa se nam izvršuje; le meseci nas še ločijo od časa, ko bomo zdrdrali v glavno mesto po železni cesti.

Ena najbolj perečih potreb pa je odstranjena z novim letom; spolnila se nam je ena najprisrčnejših želj: dobili smo bolnišnico v Kandijo pri Novem mestu. Otvorili so jo z novim letom usmiljeni bratje, ki so prišli tjekaj iz Gradca. Šest blazih gospodov oskrbuje sedaj, ko to pišemo, 20

skoraj isto, samo da je kraj, kjer se trta požlahtni tik zemlje. Videli smo pa tudi v vinogradu na ta način letos požlahtnjenem čez 3 metre dolge mladike (na dve leti prej sajenih ključih) in bil je že sem in tja kak grozd. Hvalil nam je vincar, da se na ta način jako rado prime in lepo raste, kar smo sami videli. Cepljenje pa mora biti seveda precej težavno. Imel je vincar tudi celo trtnico trt, ki jih je prej to leto zeleno pocepil in jih potem djal ukoreničiti.

Na to smo šli k Janežičevemu vinogradu. To je krasen vinograd deloma v popolni rodovitosti in nekaj šele delanega. Na to, kar je o prejšnjih vinogradih povedanega, ni o tem na poveršni pogled kaj posebnega omeniti. Kot novo videl sem nekaj tert othello požlahtnjenega na ripario, kateri se je s posebno rodovitostjo odlikoval.

Kakor je iz vsega tega razvidno, Bizeljci ne dajo veliko na mnenje učenih vinorejcev, kateri način nasajenja je boljši, temveč praktično ali vse uporabljajo ali onega, kateri jim ravno najbolj kaže, kar je po mojem mnenju najboljše. Posebno

bolnikov — dva pa sta vže ozdravljena zapustila hišo — polna hvaležnosti za tako ljubeznjivo skrb in preprijazno postrežbo. Ginjaivo je bilo, ko se je ozdravljen deček kar branil iti domov, češ, tukaj pri Vas je bolj prijetno, kakor doma!

Preskrbeli so si gospodje tudi jako izvedenega ter učenega doktorja, ki bolnišnico nadzira — g. Petra Defranceschi-ja. Ta gospod je jako ljubeznjiv strokovnjak v svojem poklicu ter vrl narodnjak. Da, z vsem smemo biti popolnoma zadovoljni. Škoda, da nam manjka enake hiše za bolne ženske; sprejemajo se namreč samo možki.

Pa kako je s plačilom? Koliko pa se daje na dan? Bodo pa morale plačevati občine za siromašne bolnike! Nov davek! Le počasi. — Gospodje ne računijo popolnoma nič — ne enega vinarja ne bodo zahtevali niti od Tebe niti od Tvoje občine, ako si ubog pa prideš v njih bolnišnico. Kedor kaj premore, da prostovoljno, kolikor mu drago v denarju ali v blagu precej, ali pa ko pride usmiljen brat nabirat darov. Le kedor hoče imeti posebno sobo zase, ali posebno postrežbo, bolj izbrane jedi, le tistemu se računi od dneva — ali tudi bolj zmerno kakor po družih bolnišnicah. Vino pa dobé tudi bolniki, ki so zastonj, ako pravi zdravnik, da ga smejo piti.

Pa kako bodo mogli izhajati bratje, ako je tako, od kod bodo jemali? — Skrbel bode zanje dobrotljivi Bog pa dobri ljudje. Tako je drugod, tako bode tudi pri nas. Dobrotljiv bogatin je zapustil denar, tako si mislimo; s tem zidajo hišo ter jo preskrbé s potrebnim. Tako so storili v sv. deželi, tako na Koroškem, drugod in tako tudi v Kandiji. A sedaj je pa treba skrbeti za bolnike,

zelenega cepljenja že zaradi tega ne bodo opustili, ker zato ni treba veliko dela in glavnice, ako trto na redko nasadijo. In kadar bodo trte dovolj dorasle in pocepljene, takrat bo pač vsak dobil na en ali drugi način denar, da bo trte razgrobil in rigolal, ko ve da bo še tisto leto nekaj dohodka, drugo leto pa, ako Bog da srečo, popolna trgateg.

Kakor nam je g. Malus pripovedoval, sadijo dosedaj skoro izključljivo le ripario sauvage in kakor je iz vsega videti z odličnim uspehom. Tudi jim je baje neki odlični strokovnjak (Göthe) rekel, da je, ker je ta trta preskušena, najboljša pri tej ostati. Po njegovem mnenju bi utegnila Riparia portalis s svojo še silnejšo rastjo prehitro zemljo izmolzti. Ravno zaradi tega, ker bo silnejša rašča in večji rodovitost iz zemlje več snovi vzela, treba jih bo bolj pogostoma nadomestiti t. j. bolj gnojiti, ko nekdanj. Na splošno zatrjevanje Bizeljcev rodijo požlahtnjene trte veliko bolj ko nekdanje. Tako je pripovedoval g. Malus, da je neki Kovačič pridelal v vinogradu velikem 900 □kl. 54 vedrov vina, dasi je še četrtrinka trt takih, ki še ne rodijo.

za hrano, obleko in drugo tudi strežečim bratom. Kje se pa to dobi? Izprosi se. Bratje prosijo, da drugim dajó ter tako prekrasno izpolnujejo zapoved ljubezni, koja je tako priporočal naš nebeški Izveličar.

Tudi za kandijansko bolnišnico vže prosi usmiljeni brat in bode prosil vedno blizo in daleč po Kranjskem. Rojáci, gotovo je to najblažji prosjak, ki sploh kedaj pride k Vam; zato ga sprejmite ne le uljudno, prijazno, ampak tudi veselo. Dajte mu večí ali manjši darček, verujte, da ga bolje ne morete obrniti, kakor za trpeče bolnike, ki Vam bodo zato jako hvaležni. Res je sicer, usmiljeni bratje ne delajo za-se, ne zavoljo ljudi, ampak zavolj Boga; ali vendar vsaj to smejo pričakovati, da bodo tudi ljudje vsaj priznali njihov trud. Grozno neolikano, kar naravnost ostudno bi bilo, ako bi se drznil kedo reči bratu, ko pride, kaj trdega, ali mu celo kaj očitati. Ne, tacega ne bode med Slovenci! Vlada je odločila za kraj, kjer smejo pobirati mile darove samo Kranjsko. Res je sicer, da odslej iz Koroškega ne bodo več hodili k nam prosit, ali vendar je Kranjsko majhno; treba bode, da vsaj premožniši dajó večje darove, kakor doslej na Koroško.

Pa še nekaj družega nam je na srcu. Bolnišnica bode prihranila velike stroške, ne le posameznim, ampak zlasti še občinam. Dobro veste, da morajo občine plačevati bolniške troške za ubožne soobčane, naj bodo v katerej koli deželnej bolnišnici. Koliko denarja iz občinskih kas gre radi tega v Ljubljano, pa tudi v Trst, Celje, Zagreb i. t. d. Bolnici usmiljenih bratov ne bode treba občinam nikdar nič plačevati za ubožne ob-

Vprašam potem še nekega družega Bizeljca, je-li to res. Ta pa mi reče, da ga je bilo res toliko, da bi ga bilo pa še več, ko ne bi nekaj mošta in grozdja prej razdal. — Zaradi zemlje, ki je po teh vinogradih, ki smo jih dosedaj videli, videti jako rodovitna in močna, sta izrekla Mariborčana svoje pomisleke, češ, bi-li požlahtnjena trta v pustih peščenih legah onih vinogradov, ki jih imata oskrbovati, tudi tako uspevala, ko tu? V tem oziru smo na Kranjskem razun prav malih izjem pač na boljšem.

Take in enake pogovore nam je zaprla silo polzka pot, ki je vso našo pozornost nase obrnila. Prišli smo po njej vendar tako srečno do ravni, da se ni nihče v blatu povaljal, kar se mi je prej skoro nemogoče zdelo. Na to smo šli v Malusovo gostilno, kjer smo skupno obedovali. Srčno se zahvalimo gospodarju za prijazno voditeljstvo. Gosp. P. je še tukaj ostal; jaz pa se odpravim z Mariborskima gospodoma proti Brežicam in domov.

Drašler.

(Popravek.) Na 2. strani v zadnji štev. čitaj „so bili pogovori za nas tako zanimivi“, namesto „malo pomena“.

činske bolnike, ki se bodo pri njih zdravili. Bi li ne bilo prav, bi se li ne spodobilo, da bi kranjske občine, posebno še dolenjske, zlasti pa bližnje pri svojih letnih proračunih sklenile dajati bolnišnici usmiljenih bratov male letne podpore? 10, 20 goldinarjev pač malo čuti večja občina, ali usmiljenim bratom bi se poznalo jako, ako bi jim mnogo občin naklonilo tak prostovoljen vsakoleten dar. Kolikor nam znano, delajo tako koroške občine za bolnišnico v Šent Vidu na Koroškem. Kranjci vendar ne bomo za njimi zaostali!

Slednjič še nekaj.

Čuli smo celo, da se je oponašalo usmiljenim bratom, češ, sami imate dosti, čemu beračite? —

Prepričani smo, da tega ni storila hudobna volja marveč brezmiselnost in nevednost.

Da so nam sozidali bolnišnico in jo nameravajo l. 1895. celo povečati iz velicnih darov, ktere so dobili v Gradcu, zato smo jim dolžni le hvaležnost, nikakor pa nimamo pravice zahtevati, naj preskrbujejo sami še bolnike, ako bi tudi imeli res sami dosti. Misli si, da imaš bogatega soseda, ta ti zastonj napravi hišo, ker Ti je prejšnja pogorela, imaš li sedaj pravico reči mu: ker imaš toliko, da si mi napravil zastonj lepo hišo, moraš odslej dajati tudi še toliko, da bomo jaz in otroci brez skrbi živeli — ne da bi nam bilo treba drugod truditi se za živež? Ni ga bebca, ki bi kaj tacega trdil. Torej tudi mi ne moremo zahtevati, da bi usmiljeni bratje skrbeli sami še za bolnike, ako bi tudi mogli. Ali znano pa nam je, da ne morejo, ker imajo po različnih krajih grozne troške.

Slovenska, zlasti še kranjska dobrotljivost se bode gotovo sijajno kazala tudi našim vrlim usmiljenim bratom. Pomnite: Kar ste storili komu iz med najmanjših, je govoril Gospod, to ste meni storili.

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

Te dni se je otvoril isterski deželni zbor. Hrvaški poslanci so prišli le toliko zraven, da se je zborovanje začelo, potem pa so dvorano zapustili, in zborovanje je moralo prenehati, ker je bilo premalo poslancev vkupe. Isterski Italijani ne odstopijo nikakor od krivic, s katerimi tlačijo že leta in leta slovansko ljudstvo; zato hrvaški poslanci delajo prav, ker nihče jih ne more siliti, da bi sami sebi šibo pletli.

V Pragi se bo začela preiskava zoper društvo „Omladina“ 15. t. m. Zatožba je jako obširna. Vedno bolj se kaže, da je društvo delovalo v zvezi s socijalisti. Se te dni so našli v Pilzenu po ulicah natrošene liste, s katerimi se je ljudstvo hujskalo zoper oblastva. Enake liste so nabili na nekatere hišne ogle v Budejevicah.

Na Štajerskem so dobili novega deželnega glavarja, ki je strasten liberalec in nasprotnik Slovencev.

Na Ogrskem se snide 16. t. m. velikansk katoliški shod, katerega se udeleže mnogi škofje. Glavna naloga mu bo, da ljudstvo pouči o nevarnosti vladne cerkvene politike ter s tem prepreči, da ne pride v veljavo civilni zakon. Večina škofov je izdala posebne okrožnice duhovnikom, naj v pridigah pouče ljudi, za kaj se gre. Nekateri so pisali jako odločno in brezozirno. Tega je treba ogerskemu narodu! Če pojde tako naprej, se kmalu tudi med Mažari obrne na bolje. Seveda liberalci, zlasti židje, kljubujejo kar se da ter že žugajo, da bodo zborovanje katoliškega shoda preprečili. Naj le poskusijo! S tem le sami sebe sramote, katoličanov pa s takimi napadi ne bodo strahovali. Neki minister se je izjavil, da se vseh 56 škofov ne boji. Upamo, da mu katoliški Mažari na to predrznost kmalu moško odgovore z dejanjem.

Kaj je novega po širokem svetu?

V Italiji se gode čudne reči. Nedavno je bil odpuščen osebni minister kraljev, ker je bil bojda tudi kriv zadnjega bančnega poloma. Nekateri časniki so razširili celo vest, da kralj sam pri tem ni popolnoma čist. Zato upada med Lahi celo zaupanje v kraljevo rodbino. Ako pa se take reči gode, ni se nam čuditi, da se v Siciliji in deloma tudi že v južni Italiji prebivalci vladi upirajo. Nekaj tednov že prihajajo iz Sicilije najstrahovitejše novice. Uporniki so mnogo uradnih hiš porušili in požgali, uradnike pa pomorili. V nekaterih krajih so celo odsekane glave na kole natikali in okrog nosili. Vlada je poslala več tisoč vojakov na pomoč, da naredo zopet mir, in vpeljala stroga vojna sodišča. Preiskava je že dognala, da so anarhisti in socijalisti z denarjem ščevali ljudi k upornosti, in da bi v kratkem po celi Italiji buknila vstaja, ko bi v zadnjih hipih ne prišli na sled zaroti. Sedaj zori sad brezverstva. Nekateri liberalni Lahi se hudujejo nad duhovniki, zakaj ne naredo miru. Kako neki bi ga mogli narediti, ko so jim že davno uprav ti možje izpodkopali vso veljavo pri ljudstvu? Vse kaže, da se Italija bliža hudim časom, in morda ni več daleč dan maščevanja božjega nad to vse-skozi krivično vlado.

Na Francoskem hudo preganjajo anarhiste; več sto so jih že zaprli. — Neki list pa je prinesel čudno misel, da je najbrže francoska vlada sama priredila oni napad na zbornico s pomočjo anarhistov in sicer zato, da so njeni nasprotniki, obrnivši se zoper napadnike, postali njej bolj naklonjeni. Ako pomislimo, kako mirno se je takoj tedaj zborovanje nadaljevalo, in da je krogla priletela nad monarhiste, verjeli bi skoro oni novici.

Na Nemškem se zadnji čas čudno plete. Govori se, da morda odstopita državni kancelar in ministerski predsednik. Nekoliko se je vlada zbližala konservativni stranki.

Piše se nam:

Iz Novega Mesta 8. jan. — Zadujo nedeljo 7. t. m. so napravili rokodelski pomočniki tukajšnje katol. družbe svojim podpornikom i prijateljem zopet prav prijeten večer s petjem in prelepim dramatičnim prizorom „Sv. trije kralji“.

Vže večkrat smo imeli priliko pohvaliti trud in prizadevanje članov kat. družbe rokodelskih pomočnikov. Isto smemo storiti tudi sedaj. Vse točke so se vršile prav dobro. Pejje je bilo tako natančno, da je moralo biti zadovoljno tudi bolj razvajeno uho. Vso čast g. učitelju vrlemu P. Otokarju Alešu, ki se ne plaši nobenega truda, da le doseže svoj namen — dobro izurjene pevce! Čast pa tudi pevcem samim, ker jih je brezdvomno stalo dosti truda, da so se tako dobro izvežbali. V deklamacijah (slovenskej in nemškej) sta pokazala deklamatorja svojo pridnost pa tudi lepo zmožnost.

Najbolj pa je ugajal prizor „Sv. trije kralji“, spisal v Danici l. 1869 Lendovšek. Obleka je bila prekrasna, nastop sv. Jožefa, treh kraljev s slugami in Matere Božje prav impozanten. Kretanje sploh in tudi govorjenje je jako ugajalo — zlasti še, ker tacih prizorov v Novem Mestu občinstvo še ni videlo. Zamolčati ne smemo, da gre za ta lep prizor prav posebna čast neutrudljivemu gospodu učitelju, ki se ne plaši truda niti pri vajah niti pri kostumovanju rokodelcev. Bog mu plati!

Po dovršenej igri se je spodaj napravila tombola, pri kateri je bilo jako živahno. Tudi s postrežbo g. Windischerja smo smeli biti zadovoljni.

Žal, da je nesrečna influenza zadržala nekatere, ki sicer z veseljem prihajajo k veseliam rokodelske družbe, vendar pa so bili prihodki taki, da sme biti načelnštvo z njimi popolnoma zadovoljni.

28. t. m. napravi društvo zopet predstavo: „Izgubljen sukna“.

Iz Mirne Peči. — [† Francišek Krevs.] Ravno kar minulo leto 1893 je prineslo dolenski strani obilno bridkostij. Res je sicer, da se je začela graditi železnica, obljubujoča nam lepšo prihodnost, toda do sedaj širilo se je le gorje v obliži te stavbe. Grozni so bili požari, ki so pred kratkim časom žugali vpepeliti vso mirnopoško okolico; komaj da nas je minul ta strah, že nam je zazvenela na ušesa druga žalostna novica. Kar bliskoma se je razvedlo, da je naš ljubljani rojak, naš ponos in naše upanje, preč. g. Franc Krevs, kapelan v Dolu pri Savi, v mladostni dobi svojih 25 let, svojo blago dušo izdihnil.

Žalost prešinila je vso veliko in obsežno mirnopoško faro; res ima ona lepo in priročno lego, res da je blizu Novega Mesta, in da bi mnogo njenih sinov moralo bistriti si glavnice svoje na novomeških latinskih šolah — toda revščina kraljuje v njej, in zato mora marsikateri nadarjen mladenič doma orati ilovato zemljo. Le malo je hiš, katere bi si z vstrajno varčnostjo toliko prihranile, da bi mogle svoje sinove v šolo pošiljati. Taka, po varčnosti precej premožna hiša, je Krevs-ova v Biški Vasi, le četrte ure od farne cerkve oddaljena.

Tukaj se je porodil v dan 13. novembra 1868. naš rajni gospod Francišek; dobra in skrbna roditlja dala sta ga v novomeške šole. Ne moremo trditi, da je bil fant od sile nadarjen, le srednjih talentov dar mu je izročil Gospod Bog; toda rajni Francelj je bil silno priden in marljiv, ob enem pa tudi pohleven in ponižen, zato so ga njegovi součenci vsi ljubili, učitelji pa so mu bili radi njegove vstrajnosti dokaj naklonjeni.

Po dokončanih latinskih šolah se je podal rajni gospod Francišek v Ljubljano, da bi se posvetil duhovnemu poklicu. Z nekim prav pristrčnim veseljem je preživel zadnje dijaške počitnice, in komaj pričakoval, da napoči mesec oktober, kateri ga je klical v semenišče.

V Ljubljani je prišel med nove tovariše — pa tudi ti vsi so ga kmalu zelo ljubili, spoznavši njegovo preblago srce. Zdravje rajnega gospoda je bilo jako krepko; še-le letošnjo pomlad je začel hirati; da si zdravje okrepi, šel je za nekoliko časa na počitnice domov, toda ni mu mnogo odleglo, bolezen je vedno počasi napredovala.

Semeniški predstojniki so upali, da se mu zdravje povrne, kadar pride v kako lahko službo; radi tega so mu dovolili, da je prejel dné 9. julija t. l. zakrament sv. mašnikovega posvečevanja. Napočil je dan sv. nove maše. Željno je pričakovala mirnopoška farna cerkev, da se njenemu velikemu altarju približa po prestanku dolgih let v slovesnem sprevodu kot novomašnik, eden izmed onih njenih sinov, katerim je podelila luč duševnega življenja pri krstnem kamnu; hrepeneli so sorodniki in znanci doživeti ta slavni dan; vsa obširna fara mirnopoška veselila se je doživeti zopet enkrat redko novomašniško slovesnost — a vse je bilo zastoj; rajni gospod Francišek opravil je prvo sv. mašo kar na tistem v ljubljanski stolnici, ni si upal prenesti napora šumeče slovesnosti.

Vkljub temu smo upali vedno, da se mu povrne zaželeno zdravje; kraj Dol pri Savi, kamor je bil poslan dušice past, jako ugaja bolnikom, ki trpé bolečine v prsih. Žalibog tudi to upanje se nam ni spnilo; po dva in pol mesečnem službovanji napade ga kruta morilka — ravno zadnji čas je še prihitela bridko skušena mati, da ga je videla še enkrat živega, potem pa mu je zatisnila mile oči k večnemu počitku.

Milo so zapeli v sredo 16. decembra dolski zvonovi žalostno pesem, daleč na okoli oznanujoč, da je mlad duhovnik izročil posvečeno dušo svojo Stvarniku v roke; ljudstvo pa se je jokalo pri pretresljivih nagrobnih besedah preč. g. dekana moravškega, in glasno je ihtelo, ko je črna zemlja bobnela na pokojnikovo trugo. Kdo bi popisal materino žalost, ko je videla, da se v temni grob pogrezujejo najslajši upi dolgih let? Vsi smo ljubili rajnega gospoda in plakali ob njegovem grobu, vsaj nam je bil brat po sv. svečeništvu; a koliko bolj pa je imela vzroka plakati ona, katerej je bil — sin?! Le sv. vera nam je sladka tolažba v dneh tuge in bridkosti:

Le križ nam sveti govori,
Da vidmo zopet se nad zvezdami.

Iz Križevga pri Kostanjevici. — Pota božje previdnosti so res neizvedljiva; kdo bi jih mogel umeti? Sredi meseca septembra smo dobili mladega, čvrstega kapelana novomašnika g. Janeza Legata. Komaj smo bili nekaj dni skupaj, pridobil si je že srca vseh faranov. Vse ga je ljubilo in spoštovalo, ker je bil delaven, prijazen in živahen, kakor malokdo. Bil je zdrav, kakor riba v vodi, bolezní ni še skušil in menil

je, da mu nobena reč ne more škodovati. A ravno to ga je vzelo. Šel je obhajati v daljen kraj in se prehladil na poti. Dobil je vročinsko bolezen, ki ga je v 14 dneh umorila. Sv. Štefana dan zvečer ob 7. uri mu je njegova lastna mati — udova, ki je iz visokega Gorenjskega prihitela v tolažbo, zatisnila oči. 28. dec. je bil pogreb. Pokopali so ga leskovški g. dekan, ki so imeli v cerkvi tudi pogrebni govor. Med govorom in pri grobu je vse na ves glas jokalo, ker ta izguba je prišla res tako iznenada, kakor strela iz jasnega.

Kostanjeviški pevci pod vodstvom g. učitelja Potrebina so mu zapeli par žalostnik v slovo — njemu, ki je bil sam izvrsten pevec in je kot bogoslovec marsikateremu svojemu tovarišu pel žalostinko. Res čudno to! On, ki je bil med 21 svojimi sošolci najkrepkejši, šel je za tovarišem Krevsom, ki je bil preje vedno čvrst, a je zadnje mesece ves oslabil, prvi v črno zemljo! Ta bi pač deloval v vinogradu Gospodovem leta in leta, a božja previdnost je drugače ukrenila. Sploh pa je naša težavna fara ukončala že marsikakega čvrstega kaplana. Ni še dolgo let, kar smo pokopali gospoda Jak. Grošlja in Fr. Demšarja. Sedaj pa že zopet ta! Počivaj sladko, blagi gospod Janez!

Domače vesti.

(Duhovske premembe na Dolenjskem). Kot kapelani pridejo: g. Janez Zabukovec iz Metlike v Križevu pri Kostanjevici; Janez Debelak iz Št. Lovrenca v Doberniče in Jožef Gruden z Bleda na Ig.

(Umrli) je 5. jan. v Hrašah pri Hrenovicah gosp. Jurij Kraigher, ki je bil lani 31. okt. izvoljen deželnim poslancem. — 3. januarja je umrl benediktin o. Egidij Trček, župnik pri Sv. Juriju ob Pesnici, rodом Metličan.

(† Umrli) je v Sreberneh (na Marofu) gospodicina Emilija Witschl, učiteljica na mestni nemški dekliški šoli v Ljubljani po daljšem bolehanju. Bila je jako priljubljena in spoštovana. Učiteljstvo v Ljubljani se je udeležilo slovesne črne sv. maše za pokojno. Tukajšnje tovaršice so umrli poklonile krasen venec; pogreba se je mnogo gospode udeležilo, dasi je bila pot silno slaba, in grad, kjer je pokojna umrla, jako oddaljen.

(Narodna čitalnica Novomeška) priredi dné 20. januarja Vodnikov ples v čitalničnih prostorih. Koncert v Vodnikov spomin pa bo kasneje.

(Mestni zastop novomeški) je sklenil v svojeji seji 12. t. m., da bode dajal bolnišnici usmiljenih bratov v Kandiji vsako leto po 100 gld. Občine dolenjske, posnemajte Novo Mesto!

(Nenavaden slučaj.) V topliški fari je bilo l. 1893. rojenih 74 otrok, in sicer 40 moškega, 34 ženskega spola. Umrlo jih je tudi 74, med tem zopet 40 moških in 34 ženskih. Poročenih je bilo 12 parov.

(Šolskih otrok) v Avstriji je bilo v preteklem letu 392.826; med temi katoliških 345.225, protestantovskih 3768, židovskih 16530 in 111 brezverskih. Torej vseh nekatoliških vkupe 20.409; in zaradi teh so avstrijske šole medverske, ali prav za prav brezverske, čeprav je katoliških otrok 16krat toliko, nego vseh drugih. Potem naj pa še kdo taji, da tudi v Avstriji že prevlada židovska loža!

(Umrli) je v preteklem letu v ljubljanski škofiji 25 duhovnikov. Izvanredno veliko! Eden izmed njih je bil star nad 90 let, štirje nad 80, sedem nad 70,

sedem nad 60, trije nad 50, eden nad 40 in dva 25letna kapelana, ki sta še le štiri mesece pastirovala. Žetev je velika, a delavcev vedno manj!

(Nesreča). 30. dec. se je vnela obleka na neki 14letni deklici iz Rebri pri Žužembergu, ko je s svojim bratom v gozdu listje grabila in se pri ognju grela. Bila je kmalo mrtva.

(Katoliško politično društvo v Ljubljani) imelo je 9. t. m. svoj letni občni zbor. Pokazalo se je, da je društvo prav dobro napredovalo. Veselimo se tega, ker so nam v naših razburkanih časih taka društva jako potrebna. — Bog daj, da začne prej ko prej delovati tudi naše katoliško politično društvo za Dolenjsko! Žal, da so doslej ovirale končano ustanovitev prepotrebnega društva, da-si so bila pravila potrjena vže sredi adventa, različne zapreke — zlasti tudi bolezen nekaterih gospodov. Čujemo pa, da se skliče gotovo še ta mesec shod, na katerem se bode društvo definitivno osnovalo.

(Posojilnica v Žužemberku) imela bode dne 28. t. m. ob 1. popoldne v posojilničnih prostorih svoj redni občni zbor z običajnim vzporedom. Kakor je iz letnega zaključka razviditi, imela je v pretečenem letu prometa 168.450 gld. 08 kr., hranilnih vlog je bilo koncem minolega leta 72.203 gld. 27 kr., posojil 71.105 gld. 56 kr., obrestij pa je prejela v pretečenem letu 3.545 gld. 39 kr. — Glavnih in opravičnih deležev je bilo za 1.716 gld. — Lep vspel za ta mali čas svojega obstanka! Kakor se kaže, povzdignila se bode posojilnica v tekočem letu še bolj, kajti uže z dnem 11. t. m. imela je prometa 9.210 gl. 11 kr. Okoličani, le krepko se oklenite posojilnice svoje, vlagajte va-njo svoje prihranjene krajcarje, pa tudi pomoči iščite pri njej v zadregah mesto pri tujih zavodih. Njen prosep bodi vaš ponos! Saj vam je pa tudi vaša posojilnica le v korist in čast

(Iz Kočevja.) Pri nas je zapal sneg do kolena. Mraz je povprečno — 9° R. Pri premogokopnih jamah se je pripetilo že več nesreč. Enega delavca so sklopniki zmečkali, ker ni slišal, da se drugi vozički za njim pomikajo. Sploh je prinesel rudokop nesrečo in ubožnost v deželo. Delavce slabo plačujejo; obetajo jim več, nego dajo. Najsiromašnejši so tujci, ki so prišli s Češkega, češ, da bodo dobili 3—4 gld., pa služijo 1 gld. do 1 gld. 50 kr. na dan. Mnogo se jih je že vrnilo, drugi pa še pojdejo. Tudi železnica ni mnogo premenila. Blago dobivajo ljudje še vedno z vozm iz Ljubljane, ker je to ceneje..

(G. Anton Zužek), novomeščanom dobro znani stavbeni adjunkt, se je grozno ponesrečil. Zmešala se mu je pamet; odpotoval je na Laško ter se v blaznosti pri Florenci v železniškem vagonu ustrelil.

(Redki slučaj.) Janez Sadnik v Podstenah pri Ribnici, prodal je dve leti starega, 344 kil ali 614 funtov težkega prešiča za 145 goldinarjev. Prešič bil je polnokrvnega jorkšir plemena, kateri zarod je dobil od sl. c. kr. kmet. družbe v Ljubljani. Zavedni gospodarji, sezite po takem plemenu.

(„Dom in Svet“) ilustriran list za leposlovje in znanstvo. Veselo napreduje naše slovstvo; posebno pa še časopisje. Vendar reči moramo, da noben list ni napredoval v kratkem času toliko, kakor naš vrli „Dom in Svet“. Ako primeriš prvi letnik s šestim, mu ni skoraj podoben več, razun po imenu — dejali bi, dete je v primeri s krepkim mladeničem. Kaj naj pa rečemo še le o sedmem letniku, čigar prvo številko imamo pred seboj? Povečal se je po obliki; izhajal bode odslej po dvakrat v mesecu in njegove podobe,

kako so lepe, jasne. Isto tako je vsebina jako mikavna različna. List je vreden da postane, kar želi, pravi družinski list vsakej slovenskej olikanej obitelji. Naročujte pošteno, zdravo in krepko domače blago — opustite tuje nemške in druge liste, naj se vže zovejo Gartenlaube ali kakor koli, ni se Vam bati duševne škode, kakoršno le prerado donášajo takovi listi, pač pa bodete dobivali vsestransko korist. List stane za celo leto 4 gld. 20 kr.; za dijake 3 gld. 60 kr. Naročnina se pošilja uredništvu v Marijanišče v Ljubljani.

(Eisenbahn- u. Post-Communications-Karte) von Österreich-Ungarn 1894. Na to karto opomnimo nje, ki potujejo ali imajo sploh opraviti s prometom. Jako dobro jim bode služila. Obsega vso Avstrijo in ves jug do Rima in Carigrada ter dosti natančno kaže zveze, daljave železnic, pošt in drugo. Naroča se v založbi Artaria et Co., na Dunaju ter stane v knjigo vezana 1 gld.

ZAHVALA.

Za mnogobrojne, povodom smrti naše iskreno ljubljene, nepozabne hčere, oziroma sestre, gospodične

Emilije Witschl,

učiteljice mestne nemške deklške šole v Ljubljani,

nam od blizu in daleč ustmeno in pismeno došle, našo bolest olajšujoče dokaze odkritosrčnega pravega sočutja, za vse dragi ranjki od znancev, prijateljic, od častih součiteljic iz Novega mesta in okolice, in od gospodov deželnega stavbinskega urada podarjene vence, za jako mnogobrojno vdeležitev pri sprevodu umrle k zadnjemu počitku, četudi je bilo vreme neugodno, in za sv. mašo zadušnico, katera se je 10. t. m. v stolni cerkvi v Ljubljani vsled ukrepa slavnega učiteljskega zbora mestne nemške deklške šole v Ljubljani brala v spomin sedaj v Gospodu počivajoče kolegkinje, — izreka svojo najglobljejo zahvalo

Redbina Witschl.

V Ljubljani-Sreberničah (na Marofu) pri Novem mestu, dne 12. januarja 1894. (19)

Tužnega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naš iskreno ljubljeni sinček, oziroma bratec

Pepo Wurner

31. grudnia 1893 ob 9. uri zvečer po kratki, mučni bolezni v 5. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb je bil v torek 2. prosinca ob 3. uri popoldne na pokopališču pri farni cerkvi svetega Jakoba v Kostanjevici.

Zahvaljujemo se vsem prijateljem in znancem za milo sočutje in pričujočnost pri pogrebu.

Arnold, Frice,
brata.

Dr. Josip Wurner,
o. in kr. polkovni zdravnik v p.
in okrožni zdravnik,
oče.

Adela, Josipina,
sestri.

Amalija Wurner,
mat.

(13)

Darovi za hišo „katol. družbe rokodelskih pomočnikov“ v Novem Mestu:

Dobrotnica g. Ch. 2 gl., g. dr. V. 2 gld. 50 kr., g. Hünigmann 1 gl., g. prošt Dovgan 5 gl., mil. g. knezoškof Missia 20 gl., g. L. Strgar 1 gl.

Bog plati vsem velikodušnim dobrotnikom!

Mesnica v Škocijanu

se takoj v najem da.

Tudi se išče ravno tam

zanesljiv trgovski pomočnik,

kateri bi prodajalnico na jako dobrem prostoru na račun prevzel. Prejemnik moral bi po dogovoru varščino položiti. Več pové lastnik

Peter Durjava

v Škocijanu.

(15—1)

Bogn Vsegamogočnemu je dopadlo, našega iskreno ljubljene soproga, oziroma očeta, gospoda

Jožefa Kramaršič-a,

posestnika v Jurkovasi,

danes o polu 11. uri dopoldne, po dolgej mučnej bolezni, previdenega se sv. zakramenti za umirajoče, v 74. letu svoje starosti, k sebi poklicati.

Pogreb predrazega ranjcega bode dne 8. t. m. ob 9. uri dopoldne.

Svete maše zadušnice brale se bodo v več cerkvah. Predragi ranjki bodi priporočen v blag spomin in molitev.

Jurkavas, dne 6. januarja 1894.

Marija Kramaršič roj. Lesjak,
soproga.

Jožef, Janez, Marija, Anton, Vinko, Silvester in Alojzij
Kramaršič,
otroci.

(12)

Tužnega srca naznanjamo, da je Bogu Vsemogočnemu dopadlo, našo iskreno ljubljeno mater in staro mater

Jero Hočevar roj. Gričar,

iz Martine vasi pri Mokronogu,

po daljšej bolezni, prevideno s sv. zakramenti, zadnjega decembra v 85. letu svoje starosti k sebi poklicati.

Blago ranjko priporočamo v blagi spomin in molitev.

Za blago sočutje mej boleznijo in za mnogobrojno udeležbo pri pogrebu se vsem prijateljem in znancem, posebno še preč. duhovščini in gg. oo. frančiškanom najtopleje zahvaljujemo.

Novomesto, dne 12. januarja 1894.

Janez in Franc Hočevar, sinova. — Uršula Martinelli roj. Hočevar, Marija in Amalija Hočevar, hčere.

Mnogi vnuki in vnukinje.

(17)

Britko užaljeni naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naša iskreno ljubljena mati, oziroma stara mati in tašča, gospa

Franciška Šusteršič roj. Lesjak,

dné 7. prosinca ob polu 11. uri zvečer, previdena s sv. zakramenti za umirajočo, v 70. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb je bil v sredo 10. prosinca ob 8. uri zjutraj na pokopališče pri farni cerkvi sv. Ane na Toplicah.

Zahvaljujemo se vsem prijateljem in znancem za milo sočutje in obilo spremstvo pri pogrebu.

TOPLICE, dné 12. prosinca 1894.

Neža Šusteršič,	Janez Šusteršič,
Jozefa Šusteršič,	Francišek Šusteršič,
Helena Šusteršič,	Alojzij Šusteršič,
Leopoldina Šusteršič,	Josip Šusteršič,
sinabe.	Karol Šusteršič,

Vnuki in vnukinje. sinovi.

Marija Šusteršič omož. Kline,

hči.

(18)

V nedeljo 21. t. m. popoldne ob 3. uri se bo odalo v napravo

16 cerkvenih klopi.

Kdor hoče delo prevzeti, naj se zgleda pri župnem uradu.

V Podzemlji, 10. januarja 1894.

(20)

Jos. Romé, župnik.

Ženitna ponudba.

Izobražena gospica. 26 let stara, prijetne zunanosti, gospodinjstva in varčnosti vajena, ki bi imela tri tisoč gold. v gotovini in nezadolženo hišo, želi zaradi družinskih razmer se omožiti doma, ali pa tudi drugam se prisožiti. Ker nima prilike do znanstva, išče po tej ne nenavadni poti za moža olikanega gospoda od 30—45 let starega, tudi vdovca brez otrok ali umirovljenega gospoda, ki ima saj tri do petsto gold. gotovih dohodkov. Resne ponudbe s pravim imenom podpisane, katerim je fotografija pridjana, naj se blagovolijo poslati z napisom „Zvestoba“ 4837 poste restante Novomesto. (16—1)

Dobra nova slivovka

se kupi po 47 gld. 100 litrov pri Fr. Prijatelju pošta Mokronog, Dolenjsko. (11—2)

Na prodaj ameriške trte

najboljše vrste riparije, 80.000 reznikov za podlago, naj bo za cepljenje ali za nasaditev novih vinogradov. 2000 na zeleno cepljenih, dobro dozorelih, pred trtno roso popolnoma obvarovanih. Cena se izve pri lastniku Martin Colarič-u v Slinovcah št. 5. pošta Kostanjevica na Dolenjskem. (14—1)

Kovačija

z vsem orodjem in stanovanjem je oddati takoj v Zgornjem Kartelevem poleg Hmelnika. Več se izve pri lastniku

(3—2)

Janezu Bojancu.

Stanovanje v Kandiji,

obstoječe iz treh, oziroma štirih sob in enega kabineta, se odda od 1. decembra 1893, oziroma 1. februarja 1894 dalje.

(261—4)

Fran Kastelic.

300 voz konjskega gnoja

je na prodaj vkup ali pa tudi deloma. — Več se izve pri lastnici poštnega hleva v Novem Mestu. (10—2)

Stanovanje

v prvem nadstropji in z rabo velikega vrta se odda takoj ali s 1. februarjem v najem. Več se izve v Rozinovem Gradu v Kandiji. (266—3)

Hiša,

obdana s sadnim vrtom, spodaj hlev za peto živine in klet. — V prvem nadstropji so tri prostorne sobe vse prenovljene; zraven tega je tudi 9 njiv, 5 košenic, 1 in pol joha (orala) gozda in del občinskega pašnika je iz proste roke takoj za 800 gld. na prodaj. Več pove

(4—2)

Ivan Sitar,
trговец v Toplicah.

Anton Medved,

na Karlovski cesti št. 79, se priporoča za zanesljivo vožnjo po nizki ceni; oziroma tudi na prodaj ponuja kočijo in konja, dobrega dirjača, 16 pesti visocega, 8 let starega po nizki ceni. (5—2)

Amerikanske trte

ima na prodaj (7—2)

grajščinsko oskrbništvo na Raki Dolenjsko.

K ogledovanju trt se kupci uljudno vabijo.

Naznanilo!

Podpisani naznanja, da je 8. grudna t. l. v lastni hiši nasproti „Solnce“

svojo novo vrejeno gostilno

otvoril. Obljubuje, da bode vedno za dobro vino, svežo pivo, dobra jedila skrbel in sicer po nizki ceni. Ob enem se tudi p. n. gostom za njih obisk pri „Solnce“ skozi 19 let mojega bivanja zahvaljujem in se za naprej tudi v moji novi gostilni za njih obisk priporočam.

Z odličnim spoštovanjem

(267—3)

E. Mechora.